

Zul je met mij

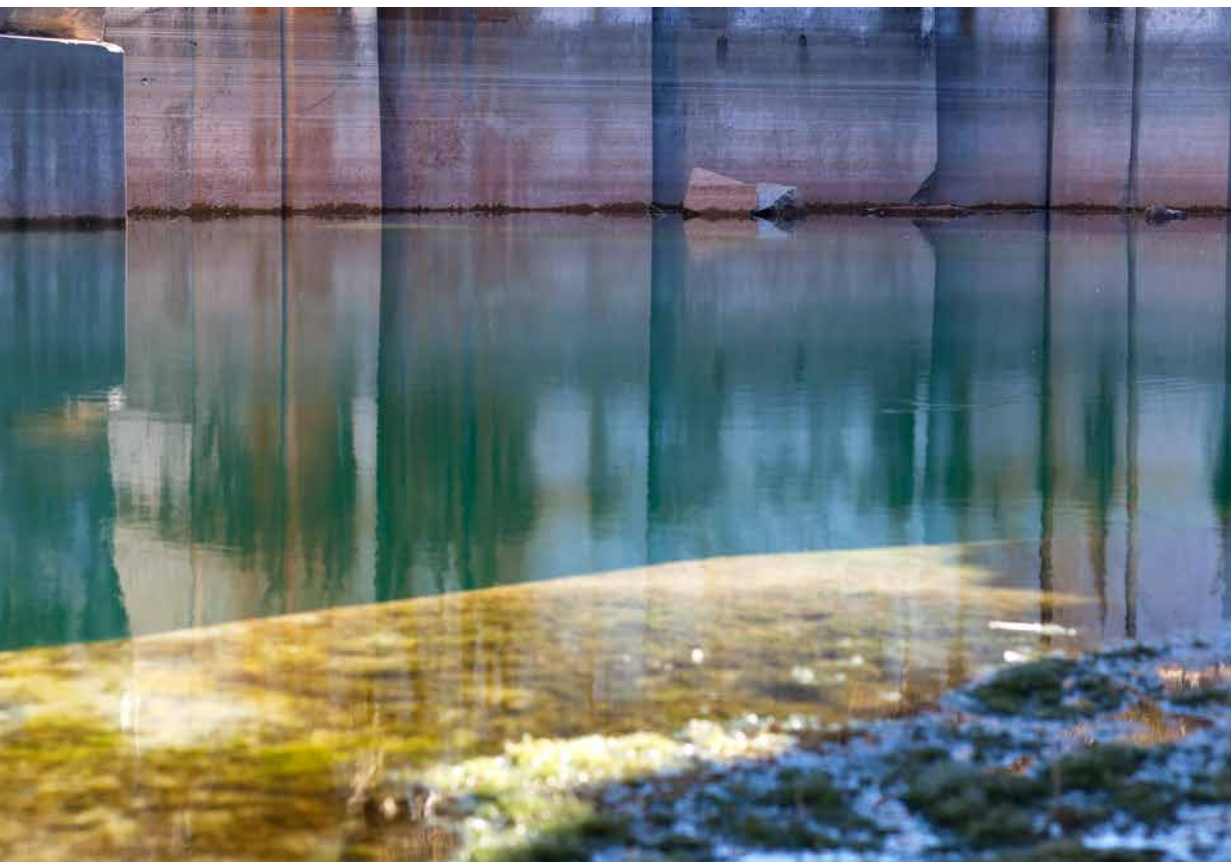
Merel Boer

Zul je met mij, waren de laatste woorden die Pieta Wolthaus Paauw opschreef. Geveld door de dodelijke ziekte ALS communiceerde ze aan het eind van haar leven via handgeschreven briefjes. Twintig jaar later opende dochter Gerdien de doos waarin haar vader alle briefjes zorgvuldig had bewaard. Dit was het begin van een nieuwe kennismaking met haar moeder. De handgeschreven teksten gingen over allerhande zaken. In prachtige bewoordingen schreef Pieta over het weer van de dag, noteerde ze wie ze gezien had en welke tekst er in de kerkdienst besproken was. Daarnaast vormden haar briefjes een stille getuige van de worsteling die ze in het proces van haar ziekte doormaakte. Zo kwam er een moment waarop ze schreef: *Nu kan ik niet meer voor jullie zorgen. 'Toen ik dat las, kwam het verdriet'*, vertelt Wolthaus Paauw. Daarop besloot ze - in gesprek met haar vader, de familie en vriendinnen van haar moeder - samen herinneringen op te halen. Het werden bijzondere, ontroerende gesprekken waarbij ze nieuwe kanten van haar moeder leerde kennen. 'Het verruimde mijn blik enorm: ik kwam erachter dat ze veel meer was dan alleen een moeder.'

De briefjes en gesprekken vormden het begin van een boek. Tijdens een verblijf in Portugal maakte Wolthaus Paauw associatieve foto's bij citaten eruit. 'Soms kwam er bij het fotograferen een passage in me op, waar het beeld bij zou passen. Soms was het precies andersom en zocht ik een foto bij een citaat', vertelt ze. 'Zo reed ik op weg naar Portugal langs een veld waar de zonnebloemen nog net in bloei stonden. Ik besloot de auto langs de kant te zetten en fotografeerde het geknakte hoofdje van een voldragen zonnebloem. Dit deed me denken aan een briefje waarin mijn moeder aan mijn vader schreef: *Je ziet hoe ik aftakel, ik heb een scheef bekkie en ben mager. Hou je nog van me?*

Ze vervolgt: 'Ik heb vaak gedacht: waarom heeft dit nu zo lang moeten duren? Waarom haalde ik die doos pas na twintig jaar van zolder? Ik denk omdat ik toen pas in staat was om die rouw nog een keer door te maken en er als fotograaf een vorm aan te geven.' Daarbij hoopt ze dat het boek niet alleen het levensverhaal van haar moeder zal vertellen, maar dat het de lezer ook kan helpen bij het zelf vertellen van verhalen. 'Lezers vertellen dat het boek bij hen herinneringen en vragen oproept, waar ze nu mee aan de slag willen.'

M. Boer is humanistisch geestelijk verzorger bij Justitie te Alphen aan den Rijn en redactielid van dit tijdschrift. E-mail: m.boer@dj.minjus.nl. Website Gerdien Wolthaus Paauw: www.zuljemetmij.nl.

Ze belde om negen uur en zei heel beslist: 'Nu gaan we schaatsen, Tien! Anders komt het er niet van.' We waren met vier vriendinnen: Sia, Didi, je moeder en ik. Binnen een half uur zaten we in de auto, richting Warmond, waar de start was. We schaatsten naar Hoogmade en aten erwtensoep bij een tentje aan de kant. Daarna ging het richting De Kaag. Bij Tante Kee, een kroegje, dronken we nog wat. Je moeder schaatste zo makkelijk. Mij konden ze aan het eind van de dag wegdragen, maar zij kwam het beste van het ijs af. We hebben die dag twintig kilometer geschaatst, het was prachtig weer. Na een paar maanden begon ze raar te kuchen en moest ze vaak haar keel schrapen. Dat bleken de eerste verschijnselen van ALS, maar dat wisten we toen nog niet.

Het leven is als een wolk die voor even gezien wordt en dan weer verdwijnt.

Ze schreef op: 'Je ziet hoe ik aftakel, ik heb een scheef bekkie en ben mager. Hou je nog van me?' Toen heb ik heel erg gehuild, waar zij bij was.

Als ik Piet niet had, nam ik ook Tafeltje Dekje.

Ze had wat geld geërd van tante Marijtje en nodigde Anie en Ina uit om samen op reis te gaan, met een boot naar Duitsland. Dit Rijnreisje moest gebeuren: ze zag het echt als een afscheid van haar zussen. Ze heeft dat nooit zo gezegd, maar we wisten het wel. De dag dat ze terugkwam, was ze veranderd: de opdracht was voltooid. Ze was heel moe. Er hing ook een stuk treurigheid om haar heen. Ze wist: dit komt nooit meer terug.

Ze lag opgebaard in de achterkamer. Het was fijn dat ze nog bij ons was. Ik heb zo vaak naar haar staan kijken, wilde haar gelijkenis 'indrinken', maar ik heb het nooit meer scherp voor de geest kunnen halen. Door de ziekte was haar gezicht maskerachtig geworden, maar ze leek veel jonger en straalde een enorme vrede uit. Het was net alsof God in één tedere handbeweging alle tranen van haar ogen had afgewist.

Na je moeders overlijden – en nadat jullie alles hadden uitgezocht – mocht ik van je vader een sieraad uitzoeken. Ik koos een parelketting. Die draag ik wekelijks; hij is zó mooi. Als mensen ernaar vragen of er iets over zeggen, vertel ik van je moeder. Haar naam wordt nog steeds genoemd.